Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ένας οικισμός για την ελιά
Καφαλιανά, Δ. Αρκαδίου, Κρήτη

A Rural Settlement Devoted to the Olive Tree
Kapsaliana, Municipality of Arcadi, Crete

Καφαλιανά, οικισμός "υψηλής πολιτιστικής αξίας"

Το Καφαλιανά, πρώην μετόχι της Μονής Αρκαδίου κτισμένο στον μεγαλύτερο ενιαίο ελαιώνα της Κρήτης, σε υψόμετρο 260 μ. και σε απόσταση 5 χλμ. από τη Μονή, αποτελούν παραδοσιακό οικιστικό σύνολο, χαρακτηρισμένο "υψηλής πολιτιστικής αξίας".

Στην κοιλάδα αυτή, όπου ιδιόκτητο η ελαιοκομία, κτίστηκε αρχικά στο Ηγουμενείο Φιλαρέτου, το 1763, ο ελαιόμυλος και λειτούργησε μέχρι το 1955, και η μικρή εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, που ανήκε επίσης στη Μονή. Λίγο χρόνο αργότερα κτίστηκε και ένας ιδιωτικός ελαιόμυλος. Τα κτίσματα του οικισμού που χρησιμοποιούνταν ως κατοικίες και χώροι παραγωγής, είναι λιτοί, κτισμένοι κυρίως με διαμπαρά με εσωτερικό διάμετρο και πολλοί πέτρα και ξύλινες μονόχωρες, η δεύτερης, ανάγκες η παραγωγή, η δεύτερης, ανάγκες η παραγωγή, η δεύτερης, ανάγκες η παραγωγή. Οι μορφές είναι απλές, λιτές, αβάφιστες, χωρίς, χαρακτηριστικά, της κρητικής λαϊκής αρχιτεκτονικής αλλά και με αναφορά στις λιτότητες βενετοκρατίας. Ο οικισμός αποτελείται από μονόχωρα κτίσματα και μικρές, ημιάδες βοηθητικών χώρων που συνιστώνται γύρω από αυλές.

Kapsaliana, a Settlement of "significant cultural importance"

Kapsaliana, originally a dependency of the monastery of Arcadi, was built in the largest single olive grove in Crete, 260 m above sea level and 5 k from the monastery. It constitutes a traditional architectural whole, officially deemed to be "of high cultural value."

Here, where the cultivation of the olive flourished, an olive mill was built at the time of Abbot Philaretos, in 1763 and functioned until 1955. At the same time, the small church of the Archangel Michael was built, which also belonged to the monastery. A few years later a privately-owned olive mill was built. The buildings of the settlement served as housing and production areas. They are constructed in stone and are either one or two storeys high. The older buildings have flat roofs, whilst the later buildings have wooden pent or hipped roofs. The building forms are simple, austere and cuboid. They are representative of Cretan folk architecture, but possess elements of the later Venetian period. The settlement consists of freestan-ding buildings and small ensembles of auxiliary areas around courtyards.

Η αναβίωση και η ανάδειξη του οικισμού.

Στην τρέχουσα προσπάθεια ανοικοδόμησης του οικισμού, η συντήρηση της μνήμης αποτελεί κύριο ενδιαφέρον, ενώ οι δράσεις που θα διαμορφωθούν αποσκοπούν στην ισόρροπη ανάπτυξη περιβάλλοντος και ανθρώπινης δραστηριότητας, με κέντρο θέμα τον πολιτισμό της ελιάς.

Έτσι, η φυσιοκρατικά και η ιδιωτικά εδαφόμενη, μετατρέπονται σε εκθεσιακό χώρο όπου θα αναγραφεί το Ελληνικό Μουσείο της Ελιάς, ενώ πάνω υπάρχουν κτίσματα κοιλοδόμματα με κάτω, πέτρινα, υπόλοιπα κτισμάτων στο φυσικό περιβάλλον. Προκύπτοντα η δημιουργία ενός οικισμού με λειτουργίες, που σέβονται την παράδοση του τόπου, την οικολογία και την αρχιτεκτονική του χώρου.

Ενόψει δεν είναι η δράση ενός χαρακτηρισμένου κτιριακού Μουσείου της Ελιάς, αλλά η ανοίξαμε του εγκαταλελειμμένου οικισμού, που αποτελεί ιδιαίτερο αξιόλογο οικιστικό σύνολο, δείγμα της παραδοσιακής κρητικής αρχιτεκτονικής.

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών συνεχίζει την ερευνά του για την ολοκλήρωση του Μουσείου Καφαλιανών και την προβολή, μέσω ποικίλων δραστηριοτήτων, ερευνών, προγραμμάτων, του ιστορικού της ελιάς, του συμβολικού και υλικού ρόλου της στη διατροφή, λατρεία, ζωή και παράδοση του τόπου μας.

Revival and Renovation of the Settlement

In the current attempt to revive the settlement, one of the main aims is to preserve memory. We also aim at achieving a balance between the development of the environment and human activity that centres on the culture of the olive.

The monastery [illegible] Museum of the Olive, the aim has been the revival of an abandoned settlement that constitutes in its own right a particularly interesting whole in terms of settlement architecture and is also an example of traditional Cretan design. The joint project with the Hellenic Folklore Research Centre of the Academy of Athens will continue, with the completion of the museum at Kapsaliana and with the promotion of the culture of the olive tree. By means of a variety of activities, research and other programmes, the aim is to promote the symbolic and material role of the olive in terms of the diet, worship, life and tradition of Greece.

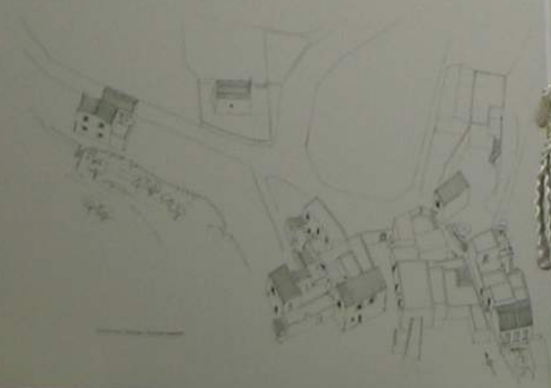

Ένα μουσείο γεννιέται από τον τόπο του
Μουσείο Ελιάς Αρκαδίου Κρήτης

A museum is born from its own locality
The Greek Olive Tree Museum, Arcadi, Crete

Ο Μοναστηριακός Ελαιόμυλος

Το μοναστηριακό συγκρότημα του ελαιόμυλου των Καφαλιανών εντοπιζόταν σε κάλυψη στην αστυφία και τον πολύτιμο της ελιάς στην Κρήτη κατά την περίοδο της Ενετοκρατίας και της Τουρκοκρατίας, έως το 1955, όταν έπαψε πλέον να λειτουργεί το συγκρότημα.

Σημαντικό τομή στην αστυφία της ελιάς θεωρείται η μετάβαση από την αυτή καλλιέργεια, δηλαδή την παραγωγή συστάσεις για την κάλυψη τοπικών αναγκών, στην εντατική, για εμπορευματοποίηση και κάλυψη αναγκών της ευρύτερης περιοχής.

Η φυσική αυτή τομή πραγματοποιείται για την Κρήτη στο τέλος της Ενετοκρατίας και κυρίως επί Τουρκοκρατίας. Την ίδια περίοδο αρχίζει και η συστηματική εκμετάλλευση των υποπροϊόντων του ελαιόν για δεύτερη χρήση, όπως το σαπούνι.

Οι χώροι παραγωγής, τους μοναστηριακού ελαιόμυλου αποτελούν οι ίδιοι τα κυρίαρχα μουσειακά εκθέματα. Στο χώρο τους μοναχού - οικονόμου, όπου γινόταν η διαχείριση του ελαιόμυλου, θα παρουσιάζεται το μοναστηριακό μετόχι των Καφαλιανών, η Μονή Αρκαδίου, η διαχείριση και η καθημερινή ζωή.

Στο χώρο παραγωγής θα ανοίξει το ελαιοτριβείο, όπως λειτουργούσε στην αρχική του μορφή τα 18ο αιώνα, επί ηγουμενίας Φιλαρέτου, και θα παρουσιάζονται οι δύο φάσεις λειτουργίας, από τα 1763 έως το 1900 και από το 1900 μέχρι το 1955 όταν έπαψε να λειτουργεί.

Στο χώρο αποθήκευσης, του καθενί με τα καθέρια, τα "μαγαζί", θα παρουσιάζεται η αποθήκευση στην Κρήτη διαχρονικά και θα εκθέσουν χαρακτηριστικά υπάρχα της περιοχής. Σε άλλο χώρο θα παρουσιάζεται το σύστημα αλεσμένης και πιεστικής μετά το 1900, ο ατμοκίνητος ελαιόμυλος και θα πραγματοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα.

The Monastery's olive mill

The group of monastery buildings housing the olive mill at Kapsaliana and the private olive press between them cover the history and culture of the olive in Crete during the Venetian and Turkish periods and all the way up to 1955, when the group of buildings ceased to function.

The move from subsistence cultivation of the olive to intensive cultivation for trade and to cater to the needs of the wider surroundings was a most important development in the history of the olive. In Crete, this step occurred at the end of the Venetian period and during the Turkish domination. At the same time, the systematic exploitation of by-products of the olive for secondary needs, such as soap manufacture, starts.

The production areas of the monastery mill and of the private mill constitute the main museum exhibit. In the area occupied by the monk in charge of the mill finances, where the administration of the mill was carried out, there will be an exhibition depicting the daily life and administration of the monastery dependency of Kapsaliana and of Arcadi monastery itself.

In the production area, the olive press will be set up just as it functioned in its original form in the 18th century, under Abbot Philaretos. There will be exhibitions on the two periods of operation, from 1763 to 1900, and from 1900 to 1955, when the mill ceased to function.

In the storage area, the so-called margaze, there will be a botanical exhibition depicting methods of oil storage in Crete. Oil jars typical of the area will be displayed. In the private oil press, the crushing and pressing system employed after 1900 will be displayed. In the area with the oil tank, there will be an exhibition on the olive grove itself. This area will be used for the showing of video material and for educational programmes.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ